

2025

Rapportage en advies Sint Janskluis te Geleen

Joan van den Hurk

26-10-2025

Inhoudsopgave:

0. Inhoud:	1
0. Colofon	1
1. Inleiding tot advies:	1
2. Redengevende omschrijving - geschiedenis	2
3. Bestaande toestand, gevelaanzichten	6
4. Aangetroffen schades	8
5. Algemene toelichting inspectie – opname	17
6. Conclusie en advies	18
7. Meerjarenonderhoudsplan	19

Bijlage

- Inspectierapport LB1172 Monumentenwacht Limburg, d.d. 16-01-2024;

Verantwoording overige afbeeldingen

Nummer 3 en 4	Topotijdreis
Nummer 5 t/m 13	Beeldbank RCE

Locatie:

Kluis 1 te Geleen

Monumentnummer:

RM16045

Literatuur:

Website: Kruizen en Kapellen in Limburg

Versie:

24.075.PP.251026.02

Auteur:

Joan van den Hurk Bouwkundig Advies & Restauratie
Koolwijksestraat 2
5373 KB Koolwijk
0640278128
info@joanvandenhurk.nl
www.joanvandenhurk.nl

Alle auteursrechten blijven te allen tijde eigendom van de auteur

Foto voorblad: de noordgevel van de Sint Janskluis

Indien niet anders vermeld zijn alle afbeeldingen en foto's van de auteur

1. Inleiding

Aan de rotonde aan het begin van Kluis te Geleen staat de als Rijksmonument geregistreerde Sint Janskluis. De kluis is, tijdens de pestepidemie eind 17^e eeuw, in opdracht van gravin Maria-Dorothea von Dietrichstein – von Salm als lazaret gebouwd in 1699. Vanaf 1722 werd het ziekenhuisje, met toestemming van de toenmalige bisschop van Roermond, een echte kluis en woonden er met tussenpozen 15 kluizenaars. In die tussenpozen heeft de kluis ook onderdak verschaft aan een kleermakersgezin, aan schoenmakers, aan een herbergier en aan een ‘brikkebekker’ met zijn gezin.

De oudst bekende kluizenaar is broeder Gerlach, zijn naam wordt al in 1726 vermeld. De laatste kluizenaar is broeder Antonius, hij overleed in 1912. De kluis kreeg daarna diverse bestemmingen, onder andere kapel, noodkerk voor de nieuwe parochie ‘Kluis’, verkennershonk en -tijdens de WOII- opslagplaats voor etenswaren.

Afb. 02: westgevel van de Sint Janskluis

Gevraagd is de Sint Janskluis te inspecteren en rapporteren en een meerjarenonderhoudsplan op te stellen. Op 27 november 2024 is de kapel geïnspecteerd, onderstaand de rapportage hiervan.

2. Redengevende omschrijving - geschiedenis

De redengevende omschrijving in het Monumentenregister van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed onder nummer 16045 luidt:

‘Sint Janskluis. Driezijdig gesloten gebouwtje van baksteen met mergelbanden en met een dakruitertje uit 1699 e.v. Eikenhouten klokkenstoel vermoedelijk 1850, met moderne klok.’

Zoals op afbeelding 03 te zien is, was de Sint Janskluis vroeger buiten de bebouwde kom gelegen. Ten oosten van een vijsprong van paden en wegen op het Capellerveld, onder Geleen en tussen de Daniker Berg en Crawinckel, is de locatie van de kluis met ‘Chapelle’ aangegeven. Thans is het Capeller Veld volgebouwd en bestaat de plaatsnaam Crawinckel niet meer, opgegaan in het groter wordende Geleen. De vijsprong waaraan de Sint Janskluis lag is verdwenen en vervangen door een rotonde aan de oostzijde, op slechts enkele meters afstand van de kluis.

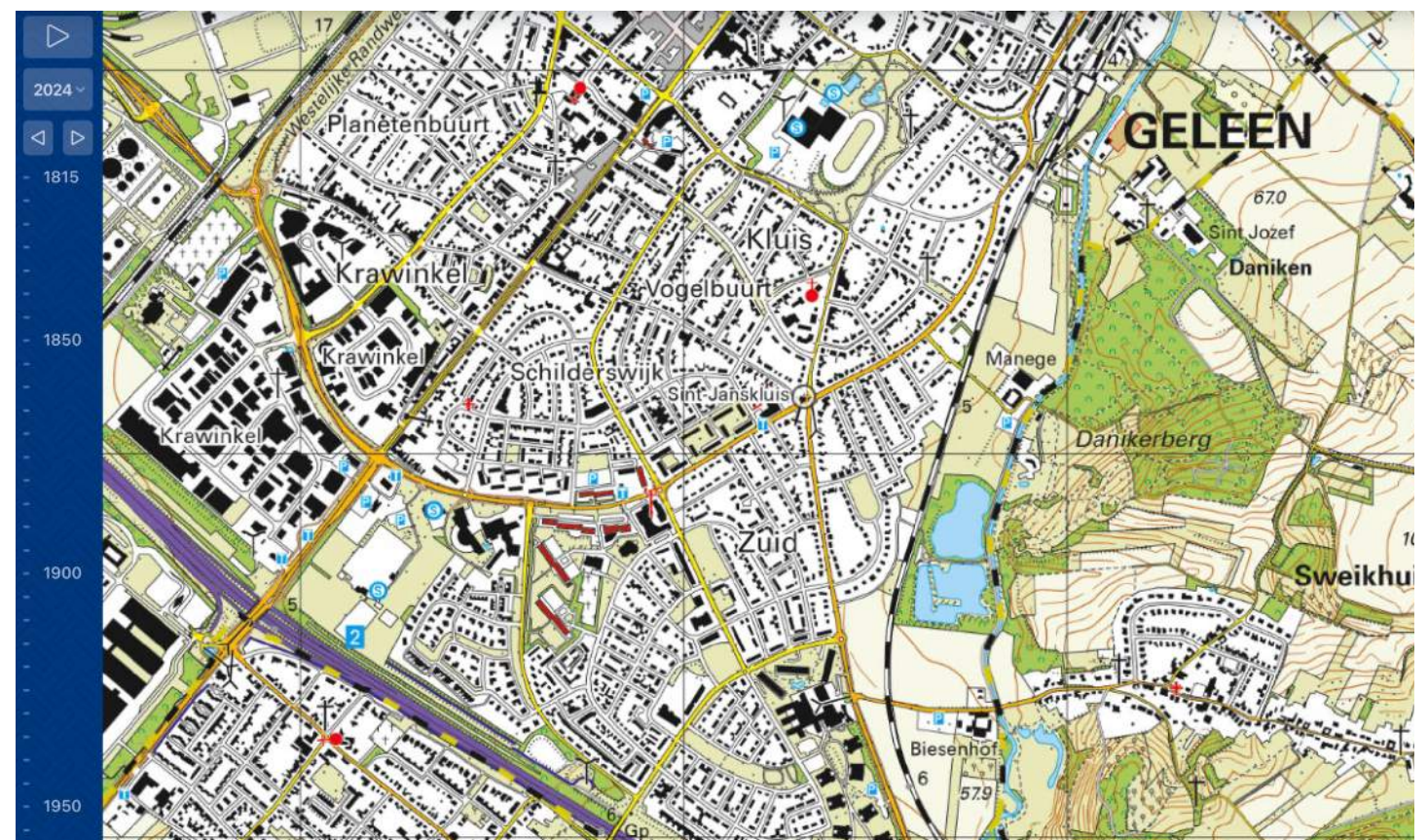
Op afbeelding 05 t/m 09 is de kluis te zien in 1921, enige jaren nadat de laatste kluizenaar, broeder Antonius, overleden was. De kluis toen voorzien was van een zadeldak dat aan de zuidzijde gesloten werd met een stenen tuutgevel met Passiekruis bovenop en gedekt met oude holle pannen. Langs de nok en topgevel en sluitgevel waren de dakpannen aangesmeerd. Op afbeelding 05 en 08 is ook, aan de zuidzijde van de kluis, een klein wegkapelletje te zien met een zadeldak dat aan één zijde een wolfseind heeft en aan de andere -naar de paden toegekeerde- zijde een recht opgaande gevel met ijzeren raamwerk en een deur in natuursteen omlijsting. Het kapelletje is gewijd aan Onze Lieve Vrouwe van Smarten BVO; mogelijk dat het Capeller Veld aan dit kapelletje zijn naam te danken had, de kluis was immers opgetrokken als lazaret en later als kluis bestemd. Onbekend is wanneer dit wegkapelletje is verdwenen. Ook zijn aan de zuidzijde twee deuren in de kluisgevel te zien.

In 1934 wordt, door architect P.A. Schols, studie gemaakt van de kluis en de directe omgeving. Afbeelding 10 laat het niet uitgevoerde plan van een ommuurde tuin met kruiswegstatiën zien; de muren volgen het patroon van de eeuwenoude padenstructuur. Onbekend is of deze schets onderdeel is van verbouwingswerkzaamheden aan de kluis, maar in 1959 wordt, op basis van de meetgegevens van Schols, een faseringstekening van de kluis gemaakt. Met stippellijnen is de in 1936 uitgebroken vroegere situatie aangegeven, toen de kluis nog een woning met verdieping bevatte. In 1959 is er ook een foto van de kluis met omgeving gemaakt. De bebouwing van de omgeving vordert gestaag en ook het gewijzigde straatpatroon laat zich, middels het straatnaambordje ‘Frans Erenslaan’ op de zijgevel van een huis ten oosten van de kluis, zien. Aan de westzijde echter ook nog bewegwijzering naar o.a. de Mijn Maurits.

In 1985 is de kluis grondig gerestaureerd, nadere gegevens omtrent de verrichte werkzaamheden ontbreken, maar de aan het exterieur meest ingrijpende maatregelen zijn dan al uitgevoerd: de zuidelijke topgevel is vervangen door een schilddak en de noordelijke deuropening is dichtgezet.

Afb. 03: op de eerste (opTopotijdreis) beschikbare kadastrale kaart, 1815, is de Sint Janskluis aangegeven met ‘Chapelle’ en gelegen naast een vijsprong van wegen over het ‘Capeller Veld’, buiten de bebouwde kom van omliggende dorpen en gehuchten (Topotijdreis)

Afb. 04: de Sint Janskluis ligt in 2024 nog steeds aan dezelfde vijsprong - nu een rotonde, het ‘Capeller Veld’ is volledig verdwenen, dorpen en gehuchten zijn aaneengegroeid tot Geleen (Topotijdreis)

Afb. 05: noord- en westzijde van de kluis met het pad (latere Kluis) aan de westzijde. Aan de zuidzijde de opgaande topgevel, bekroond met een eenvoudig Passiekrus. Achter de kluis een klein kapelletje. Onderaan de westzijde van het met pannen gedekt zadeldak al een strook met enkele lagen voetleien boven een mastgoot met aan de noordzijde een hemelwaterafvoer, februari 1921. (RCE)

Afb. 06: zuid- en oostzijde van de kluis met -langs de (kale) haag een pad (op -in ieder geval- het tracé van de latere Frans Erenslaan – Jos Klijenslaan) van de vijfprong. In de topgevel de muurankers van de nok- en twee dakgordingen, in het oostelijk dak enig glooiing, mogelijk enigszins doorgezakte sporen. De strook voetleien en een dakgoot ontbreken aan deze zijde, februari 1921. (RCE)

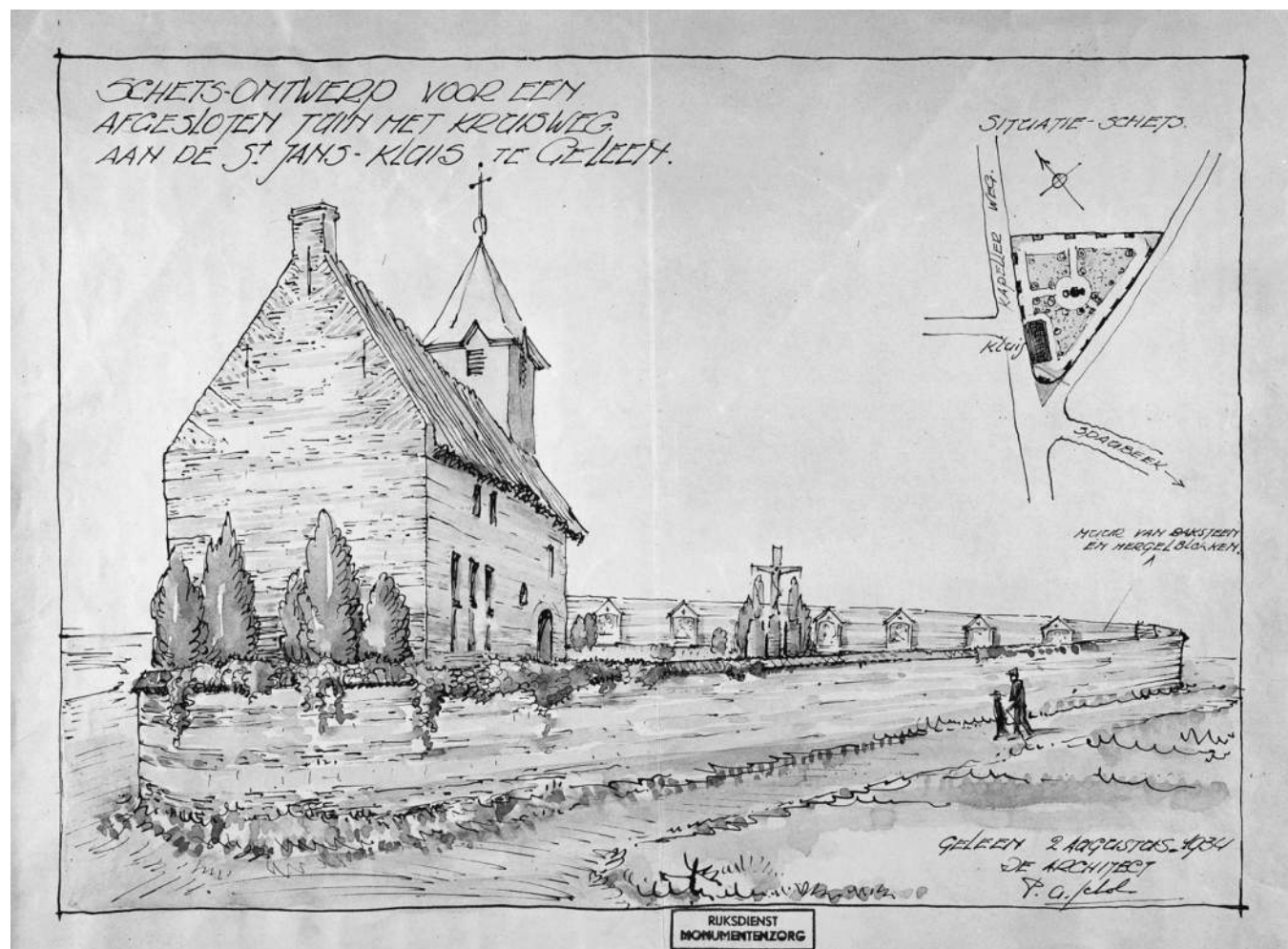
Afb. 07: westzijde van de kluis met het pad langs het gebouw lopende Kapellerweg (latere Kluis). In een mergelband het geschilderde opschrift 'Onze Lieve Vrouw van Lourdes BVO'. NB: de kleur van de luiken lijkt vrij licht in februari 1921 (RCE)

Afb. 08: west- en zuidzijde van de kluis met de vooroorlogse oude padenstructuur nog intact. Aan de Kapellerweg en aan het pad -de latere Frans Erenslaan- al enkele burgerhuizen. Ten zuiden van de kluis een kapelletje, gewijd aan Onze Lieve Vrouwe van Smarten. Door het traliwerkje in de deur is te zien dan in -in ieder geval- de schuine gevels ook voorzien waren van ijzeren raamwerken. De deuromlijsting in natuursteen, de zijgevels beëindigd met siermetselwerk, het dak met -vermoedelijk- zinken plaat en een eenvoudige schampgoot bedekt. Februari 1921 (RCE)

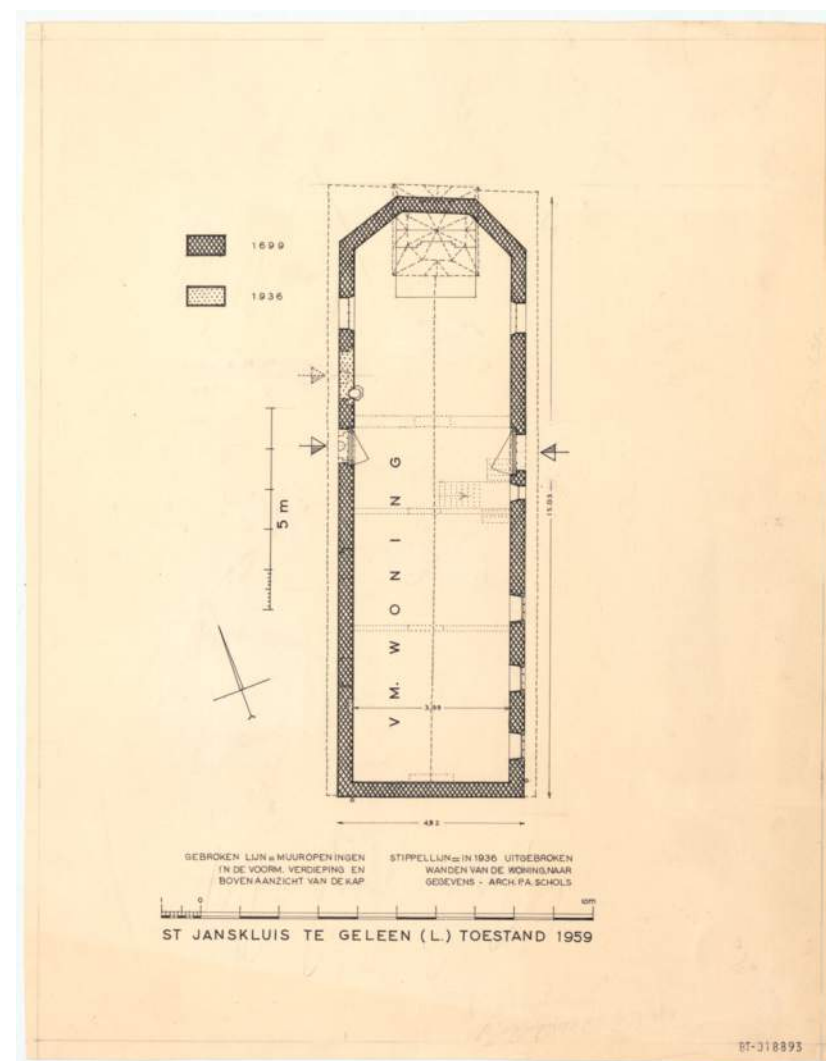
Afb. 09: het interieur aan de noordzijde van de kluis in februari 1921 (RCE)

Afb. 10: (nooit gerealiseerd) schetsontwerp van architect P.A. Schols voor een afgesloten tuin met een kruisweg tegen de tuinmuur, in de oksel van de Kapellerweg en een onbenoemde pad naar het noordoosten, 2 augustus 1934 (RCE)

Afb. 11: noord- en westzijde van de kluis met paden en elektriciteitspalen. Aan de zuidzijde is het bijgebouwtje nog aanwezig, in de omgeving is enige bebouwing verschenen; rechts op de foto een grotere bouwmassa in steens metselwerk, jaartal onbekend (RCE)

Afb. 12, tekening met bouwperiodes, naar opmeting door architect Schols. 1959 (RCE)

Afb. 13, de kluis met omgeving, door G. Th. Delemarre gefotografeerd. De zuidelijke topgevel van de kluis is reeds verdwenen en ook wordt het straatpatroon gewijzigd: op het huis op de achtergrond is het straatnaambordje 'Frans Erenslaan' te zien. 1956 (RCE)

3. Bestaande toestand, gevelaanzichten

Afb. 08: noordgevel van de Sint Janskluis

Afb. 09: westgevel van de Sint Janskluis

Afb. 09: oostgevel van de Sint Janskluis

Afb. 10: zuidgevel van de Sint Janskluis

Afb. 11: noordzijde interieur Sint Janskluis met altaartafel en kruisbeeld

Afb. 11: zuidzijde interieur Sint Janskluis met 'koorzolder' en diverse ruimtes

Afb. 13: oostzijde interieur langsgevel met poort

Afb. 14: westzijde interieur langsgevel met toegangspoort

4. Aangetroffen shades

Het casco van de vrijstaande kluis is overwegend in goede staat. Er zijn voornamelijk verouderingsgebreken en een aantal uitvoeringsgebreken aangetroffen.

Omwille van de leesbaarheid is gekozen om alle gebreken inzichtelijk te maken middels tijdens de inspectie gemaakt beeldmateriaal en dit volgens de stabu-bestekparagrafen te rubriceren. Op deze wijze is het beeldmateriaal eenvoudig naast de begroting van de instandhoudingskosten te leggen, deze volgt immers dezelfde bestekparagrafen. Er wordt met deze keuze geen onderscheid gemaakt tussen gangbare gebreken en gebreken als gevolg van foutieve uitvoeringskeuzes.

Schadebeelden grond- en straatwerk - stabu §22 en §15

Afb. §15.01, overgroeide strook langs de gevels

Afb. §15.02, overgroeide strook langs de gevels

Afb. §15.03, overgroeide strook langs de gevels

Afb. §15.04 met begroeiing vervuld pad naar deur

Afb. §15.05, uitgespoeld voegwerk uit tuinmuurtjes en verdwenen steen

Afb. §15.06 uitgespoeld voegwerk uit tuinmuurtjes en losse oneigenlijke steen

Afb. §22.05, uitgespoeld voegwerk bij maaiveld

Afb. §22.06, uitgespoeld voegwerk bij maaiveld

Schadebeelden metselwerk - stabu §22

Afb. §22.01, beschadigde bakstenen, mogelijk kapotgevroren door te hard voegwerk

Afb. §22.02, beschadigde baksteen, mogelijk kapotgevroren door te hard voegwerk

Afb. §22.07, graffiti op de gevel

Afb. §22.08, slordig hersteld voegwerk en beschadigde steen

Afb. §22.03, mogelijk origineel voegwerk, in ieder geval afwijkend van het overige voegwerk, onder de dakoverstek

Afb. §22.04, beschadigd, te hard (cementhoudend) voegwerk

Afb. §22.09, slordig hersteld voegwerk

Afb. §22.10, slordig hersteld en uitgevallen voegwerk

Afb. §24.01, overzicht westzijde dakruiter

Afb. §24.02, overzicht noordzijde dakruiter

Afb. §24.07, detail hoek met ingerotte stukken

Afb. §24.08, detail ingewaterde, opengescheurde verbinding

Afb. §24.03, detail gescheurde, ingewaterde verbinding

Afb. §24.04, detail gescheurde, ingewaterde verbinding

Afb. §24.09, overzicht overstek dakruiter

Afb. §24.10, detail overstek dakruiter, ingewaterd hout

Afb. §24.05, detail beschadigde hoek met weggevalen stukken

Afb. §24.06, detail beschadigde hoek met weggevalen stukken

Afb. §24.11, overzicht dakbeschot onder overstek, schraal schilderwerk

Schadebeelden kozijnen, ramen en deuren - stabu §30

Afb. §30.01, overzicht ventilatielamellen in dakruiter

Afb. §30.02, detail aangetaste ventilatielamellen

Afb. §33.05, kantelende en gapende dakpannen bij hoekkeper en sterke mos begroeiing op aansmeerwerk, opening onder slecht aangebracht loodwerk

Afb. §33.06, verkeerde verdeling voetleien bij hoekkeper, foutieve leihaken (met klembek), slordig afgewerkte eindvorst

Schadebeelden leien dakbedekking - stabu §33

Afb. §33.01, overzicht achterste deel oostzijde dak, vh pannen met nok- en schubvorsten op nok en hoekkepers

Afb. §33.02, overzicht voorste deel oostzijde dak

Afb. §33.07, overzicht zuidzijde dak

Afb. §33.08, wegvallend duivenlatje onder de voetleien

Afb. §33.03, met mos begroeide aangesmeerde nokvorsten, gapende opening onder slecht aangeklopt lood

Afb. §33.04, foutieve leihaak toegepast (met klembek), mosbegroeiing tussen de voetleien

Afb. §33.09, scheefzakkende en uitgevallen voetleien, foutieve leihaken (met klembek)

Afb. §33.10, beschadigde, scheefzakkende voetleien, foutieve leihaken (met klembek)

Afb. §33.11, verkeerde verdeling voetleien bij hoekkeper, uitzakkende en kantelende voetleien, losgescheurde schubvorsten

Afb. §33.12, openingen onder slecht aangebracht loodwerk, sterk met mos begroeide aangesmeerde schubvorsten

Afb. §33.17, foutieve leihaken (met klembek) op voetleien en versleten, beschadigde voetleien

Afb. §33.18, foutieve leihaken (met klembek) op voetleien, een enkele voetlei is 'in de haak gezakt' (links op foto)

Afb. §33.13, sterk met mos begroeide aangesmeerde schubvorsten, uitgevallen stukjes mortel, losgescheurde schubvorsten, slecht liggende dakpannen naast de hoekkeper

Afb. §33.14, sterk met mos begroeide aangesmeerde schubvorsten, uitgevallen stukjes mortel, losgescheurde schubvorsten en kantelende dakpannen bij hoekkepers

Afb. §33.19, detail voorste deel westzijde dak met slecht, slordig aangebracht kantlood (over de 'kant'-pannen) en voetlood (onder de leien tegen de dakruiter)

Afb. §33.20, vele te grote koeverleien, bovenste koeverlei niet ingedekt met lood, zeer slordig aangebracht, gapend kantlood

Afb. §33.15, overzicht achterste deel westzijde dak

Afb. §33.16, detail achterste deel westzijde dak met veel mos en enkele kantelende dakpannen

Afb. §33.21, overzicht staand leiwerk dakruiter

Afb. §33.22, slecht aangebracht leiwerk (bijv. pasleien < 0,5 lei verwerkt), te grote leien, uitzakkende leien, zeer slecht, tegen opwaaien onvoldoende geborgd loodwerk

Afb. §33.23, detail zeer slecht loodwerk: o.a. ontbrekend voet-/druiplood onder de voetleien, onder eind keperlood ondeskundig gevouwen, onvoldoende overlap aan loodstroken onder houten profiellijst

Afb. §33.24, slecht aangebracht torenleiwerk, o.a. te grote leien verwerkt, scheefgewaaide leien (mogelijk geen torendekking toegepast), uitzakkend keperlood

Afb. §34.05, defecte en ontbrekende veter op bindroede

Schadebeelden natuursteen - stabu §35

Schadebeelden beglazing - stabu §34

Afb. §34.01, overzicht blank glas in gietijzeren raamwerk

Afb. §34.02, detail vervuild en bekrast glas in smeedijzeren raamwerk

Afb. §34.03, overzicht glas-in-lood boven luiken

Afb. §34.04, ontbrekende loodveter aan bindroede, nageltjes in randlood

Afb. §35.01, overzicht mergelbanden in de gevels

Afb. §35.02, slordig mortelherstel dat alweer gescheurd is (funderingsproblemen, verkeerstrillingen?)

Afb. §35.03, overzicht mergelbanden achterste deel westzijde

Afb. §35.04, aftekening verticale scheur door mergelblokken en langs aansluiting hoekblokken met baksteen lagen

Afb. §35.05, gescheurd mergelblok en uitgevallen mortelreparatie

Afb. §35.06, beschadigde (hoek-)blokken en uitgevallen mortelreparaties

Afb. §35.11, te hard voegwerk en uitgevallen stukken mergel en mortelreparaties

Afb. §35.12, boorgangen in mergelblokken

Afb. §35.07, uitgevallen mortelreparaties

Afb. §35.08, beschadigde hoekblok en uitgevallen mortelreparaties

Afb. §35.13, afschilferende mergel blok (staand verwerkt?)

Afb. §35.14, beschadigde mergel blokken in plint zone

Afb. §35.09, 'graffiti' in oude mergelbanden

Afb. §35.10, 'graffiti' in oude en nieuwe mergelbanden

Schadebeelden schilderwerk - stabu §46

Afb. §46.01, overzicht binnenschilderwerk gevelkozijnen

Afb. §46.02, slordig, onvoldoende opgezet schilderwerk

Afb. \$46.03, overzicht schilderwerk bovenramen

Afb. \$46.04, onvoldoende dekkend schilderwerk

Afb. \$46.09, afbladderend schilderwerk en slechte en/of verouderde reparatie

Afb. \$46.10, gebarsten, loslatend schilderwerk op -met name- onderdorpel en liggende delen

Afb. \$46.05, overzicht schilderwerk gevelkozijnen oostgevel

Afb. \$46.06, roestvorming op ankerplaten en moeren

Afb. \$46.11, ernstig gebarsten en loslatend schilderwerk van onderdorpel en liggende delen

Afb. \$46.12, ernstig gebarsten en loslatend schilderwerk van luikklampen

Afb. \$46.07, toegangsdeur westgevel

Afb. \$46.08, onderzijde toegangsdeur

Afb. \$46.13, schraal schilderwerk op luiken

Afb. \$46.14, door inwerking UV-straling vaal geworden schilderwerk op poort aan oostgevel (NB: onder rollaag nog glans op schilderwerk)

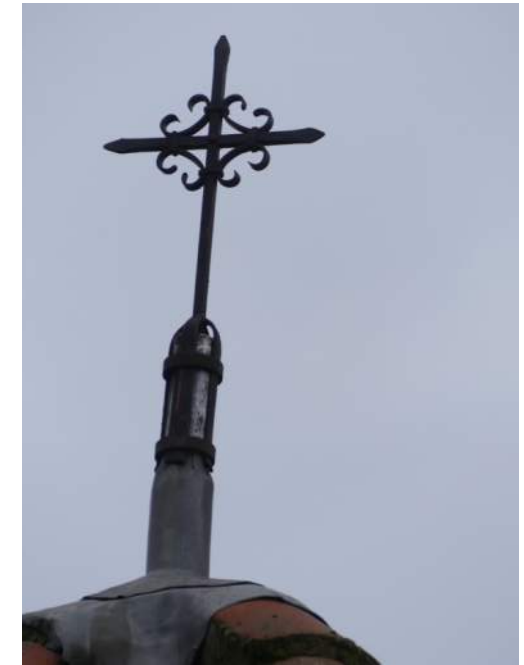
Afb. §46.15, gebarsten en loslatend schilderwerk op liggende delen van kozijn, vaal schilderwerk op luik

Afb. §46.16, gebarsten schilderwerk op kozijn en luik, slechte dekking toplaag

Afb. §46.21, roestvorming op gietijzeren tuinpaal

Afb. §46.22, roestvorming op smeedijzeren dakkrans

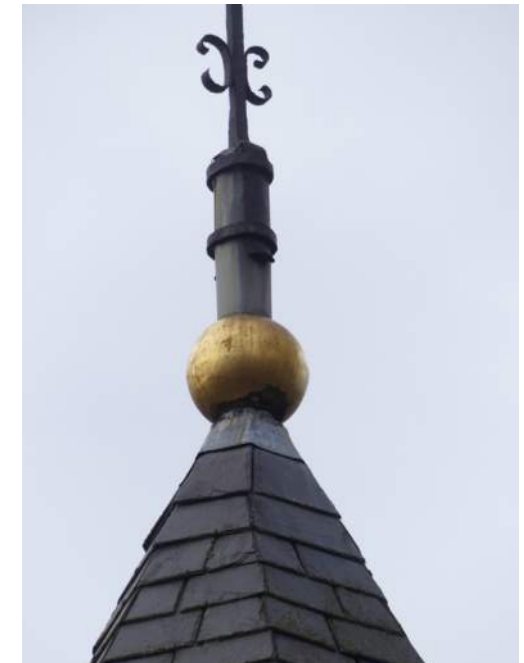
Afb. §46.17, ernstig gebarsten en loslatend schilderwerk van liggende delen en verbindingen, slecht dekkende toplaag op luik

Afb. §46.18, slordig uitgevoerd schilderwerk op gehengen (druipsproen), slecht dekkend en gebarsten schilderwerk op houten delen

Afb. §46.23, roestvorming op smeedijzeren torenkruis en decoratie

Afb. §46.23, vaal, aangetast verguldwerk bol, roestvorming op staart en beugels

Afb. §46.19, schraal, gebarsten schilderwerk op liggende delen van kozijn en raam en verbindingen

Afb. §46.19, schraal, amper dekkend schilderwerk op houten schoren dakruiter

Schadebeelden goten en hemelwaterafvoeren - stabu §50

Afb. §50.01, correct gepositioneerde uitloop, ongesoldeerde, -getrokken bochten

Afb. §50.02, foutief gepositioneerde uitloop met onge-, soldeerde, getrokken bochten

Afb. §50.03, begroeiing in de mastgoten

Schadebeelden elektrotechnische installaties - stabu §70

Afb. §70.01, verlichtingsspot in de grond

Afb. §70.02, ontbreken bliksemafleiderinstallatie

5. Algemene toelichting inspectie - opname

Algemeen

De bouwtechnische inspectie was een visueel, niet destructief, onderzoek op locatie. Dit betekent dat alleen die onderdelen zijn geïnspecteerd en beoordeeld voor zover deze zichtbaar en (veilig) bereikbaar waren op het moment van onderzoek. Onderdelen welke schuilgingen achter betimmeringen, afwerkingen, bekledingen, inventaris, begroeiing, stilstaand water (daken, goten), e.d. of in afgesloten ruimtes zijn niet geïnspecteerd en vallen buiten de strekking van deze rapportage. De inspectie is een momentopname waarbij weersgesteldheid, inventaris, bereikbaarheid en toegankelijkheid de volledigheid van de inspectie hebben beïnvloed. In dit geval gunstig, aangezien bijvoorbeeld door de regen op vrijdag afschot in goten eenvoudig gecontroleerd kon worden. In die situaties waarin de feitelijke conditie van een onderdeel niet kan worden vastgesteld is aanvullend specialistisch onderzoek vereist.

Houtvernielers

Onder houtvernielers worden gerekend: houtborende insecten zoals houtworm, boktor en bruinrot, rot, schimmels en zwammen. Als gevolg van afwerkingen, huisraad en vervuiling (stof) is aantasting niet altijd waar te nemen. In principe moet ervan worden uitgegaan dat, bij aanwezigheid van houtvernielers in een onderdeel, altijd een complete nadere (destructieve, middels boren) inspectie plaats dient te vinden. Er zijn in de Sint Janskluis geen sporen van activiteit aangetroffen, maar de kap en balklaag zijn aan de onderzijde afgetimmerd.

Algemeen

Terreinafscheidingen, verhardingen, tuininrichting, zonweringen, rolluiken, bliksembeveiligingsinstallaties, hydrofoorinstallaties, beregeningsinstallaties, zwembad (-installaties), bronneringssysteem, rioolbemaling, alarminstallaties, temperatuurregelingen, alternatieve energiebronnen, rook- en stookkanalen evenals keukenapparatuur vallen buiten de strekking van inspectie en rapportage. Gespecialiseerde bedrijven kunnen de kwaliteitseis van betreffende onderdelen beoordelen.

6. Conclusie en advies

In hoofdstuk 5 ‘Aangetroffen schades’ zijn de aangetroffen schades uitgebreid gevisualiseerd. Op basis daarvan luidt de conclusie dat de kluis in goede conditie is, maar wel op korte termijn een stevige onderhoudsbeurt nodig heeft.

Om de Sint Janskluis op de juiste wijze aan de toekomst door te kunnen geven is het advies als volgt:

- Nagaan of er reeds een bouwhistorisch onderzoek met waardenstelling verricht is, indien niet dan;
 - Het verrichten van bouwhistorisch onderzoek met waardenstelling;
- Het uitvoeren van kleurhistorisch onderzoek naar de oorspronkelijke kleuren en opstellen van een daarop gebaseerd verfplan;
- Het opstellen van een restauratievisie waarin resultaten van een bouwhistorisch onderzoek uitgangspunten kunnen bieden; bijvoorbeeld de reconstructie van de situatie in 1921 met aan de zuidzijde de topgevel en holle pannen in plaats van de verbeterde hollandsse dakpannen;
- Het uitvoeren van -min of meer- urgent gangbaar onderhoud, te weten:
 - Vrijmaken van de bestrating van onkruid en algen (zònder toepassing van schadelijke onkruidbestrijdingsmiddelen of – methodes!);
 - Aanbrengen drainagefolie en grindstrook rondom de kluis en herstellen tuinmuurtjes;
 - Reinigen en herstellen van het gevelwerk, zowel baksteen als natuursteen;
 - Herstellen van aangetaste profiellijsten aan de dakruiter en van overige houten constructiedelen;
 - Herstellen van gebreken aan kozijnen, zowel het houtwerk als beglazing;
 - Nalopen en herstellen van de dakbedekkingen in keramische dakpannen, natuurleien en loden aansluitingen;
 - Uitvoeren van een grondige, op het kleurhistorisch onderzoek gebaseerde, schilderbeurt;
 - Tijdsbestek: binnen 2 tot max 4 jaar.
- Het opstellen en inplannen van regulier instandhoudingsonderhoud, te weten:
 - Onderhoud groenvoorziening;
 - Tijdsbestek: meermalen per jaar;
 - Schilderwerk;
 - Tijdsbestek: ten hoogste eens per 6 jaar.

In zijn algemeenheid geldt bij instandhouding de volgende hiërarchie, ook wel restauratieladder genoemd:

1. Conserveren/onderhoud
2. Repareren
3. Vernieuwen
 - a. Kopiëren
 - b. Imiteren
 - c. Verbeteren

Volgens deze hiërarchie gaan conserveren/onderhoud en repareren boven vernieuwen. Het bestaande materiaal is immers drager van de historische waarde van het erfgoed. Alleen indien onderhoud of reparatie niet voldoende is om deze waarde te behouden, kan overgegaan worden tot het vernieuwen van materialen of onderdelen, waarbij vervolgens kopiëren prevaleert boven imiteren en imiteren boven verbeteren.

Ik ben u bij een eventueel vervolgtraject graag van dienst.

Lithoijen, 14 december 2025

Joan van den Hurk Bouwkundig Advies & Restauratie

Joan van den Hurk

